

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

WIZARA YA UJENZI UCHUKUZI NA MAWASILIANO

MUHTASARI WA MPANGO WA USIMAMIZI WA MAZINGIRA NA JAMII WA UTEKELEZAJI WA MRADI WA TANZANIA YA KIDIJITALI (DTP)

Maelezo ya Awali

Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kupitia Wizara ya Ujenzi, Uchukuzi na Mawasiliano (WUUB) inaandaa Programu inayopendekezwa ya Tanzania ya Kidijitali (DTP) inayotegemewa kufadhiliwa kwa mkopo kutoka Benki ya Dunia (WB). Lengo la Mradi pendekezwa wa DTP ni kuongeza upatikanaji wa huduma za mtandao wa Intaneti zilizo bora na kwa bei nafuu kwa serikali, wafanyabiashara na raia; na kuboresha uwezo wa Serikali kutoa huduma za umma za dijitali. Mradi wa DTP unaundwa kutokana na mafanikio yaliyopatikana kupitia Programu ya Miundombinu ya Mawasiliano ya Kikanda –Regional Communication Infrastructure Programm Tanzania RCIP,-TZ. Utekelezaji wa mradi huu utafanyika kwa Awamu ya I (2021-2025) na Awamu ya Pili (2024-2029) ambazo zitashughulikia vipengele vikuu kama itakavyoelezwa katika taarifa hii. Vipengele hivi ni Ekolojia ya Dijitali, Miundombinu ya Uunganishaji wa Kidijitali, Jukwaa la Huduma za serikali za Kidijitali, Usimamizi wa Miradi na Kipengele cha Kukabiliana na Dharura. Miradi midogo midogo inapendekezwa kutekelezwa katika kila kipengele cha mradi. Utekelezaji wa mradi wa DTP utasimamiwa na Wizara ya Ujenzi, Uchukuzi na Mawasiliano (WUUB) kwa kushirikiana na Ofisi ya Rais- Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora (OR-MUUUB).

Vipengele vya Mradi

Mradi wa DTP umeainishwa katika vipengele vikuu vitatu vya utekelezaji ambavyo ni Ekolojia ya Dijitali, Miundombinu ya uunganishaji wa Kidijitali na Jukwaa la Huduma za Kidijitali. Malengo ya vipengele hivi ni kama ifuatavyo:

- *Kipengele cha Kwanza: Ekolojia ya Kidijitali.* Lengo la kipengele hiki ni kuifanya Tanzania kuwa mahali pa kuvutia zaidi na kwenye ushindani katika uwekezaji na ubunifu wa kidijitali, kuhakikisha kuwa faida za teknolojia ya kidijitali inawafikia wananchi wengi zaidi na hivyo kusaidia kuweka msingi wa ukuaji wa uchumi wa kidijitali. Hili litatimizwa kwa kuimarisha masuala yanayohusiana na mazingira ya kustawisha ekolojia ya kidijitali yani kwa kuweka mazingira mazuri ya sheria, kanuni na sera zenye maono ya mbele; kujenga ujuzi na uwezo wa kidijitali wa taasisi na vijana; kuendeleza kundi kubwa la wabunifu, wajasiriamali, na huduma saidizi; kuendeleza tasnia imara ya TEHAMA ya ndani iliyojengeka kwa misingi ya uwekezaji binafsi na yenye uwezo wa kutoa huduma za

kufanya biashara kielektroniki, na kuondoa pengo la kidijitali ili kuhakikisha kuwa raia na wafanyabiashara wananufaika na maendeleo ya kidijitali. Malengo haya yatatimia kupitia:

- Mazingira wezeshi ya kidijitali.
  - Miundombinu ya kusaidia maendeleo ya TEHAMA Kitaifa na kimataifa na kukuza Biashara za Kielektroniki.
- *Kipengele cha Pili: Miundombinu ya uunganishaji wa Kidijitali.* Lengo la Kipengele cha pili ni kuhakikisha kuwa Wananchi wanapata huduma za mtandao wenye kasi kubwa zaidi kwa bei ya nafuu na wa kuaminika ikiwa ni hitaji muhimu la kutoa na kupata huduma za kidijitali kwa maendeleo ya jamii pamoja na ya kiuchumi. Mbali na hatua za kuongeza ushindani katika sekta na uwekezaji wa mitandao ya kibinafsi, kuna haja ya uwekezaji wa moja kwa moja ili kukidhi mahitaji ya serikali ya kuwa na miundombinu ya uunganishwaji na pia kuweka mazingira ya kushirikiana na sekta binafsi kupeleka huduma ya mawasiliano sehemu zisizo na huduma ili kupunguza pengo la kidijitali katika utoaji wa huduma ya mtandao kati ya mijini na vijijini. Kipengele hiki kitasaidia ajenda ya serikali ya kuchochea maendeleo sawa kwa wote na kuhakikisha kuwa Wananchi wa mijini na vijijini, wanapata huduma na fursa sawa za kidijitali. Katika hili, vipengele vidogo viwili, kama inavyoonyeshwa hapa chini vitahusika:
    - Uunganishwaji wa taasisi za Serikali ;
    - Mtandao wa kasi vijijini kwa ajili ya maendeleo na kuondoa pengo la Mawasiliano.
  - *Kipengele cha Tatu: Jukwaa la Huduma za Kidijitali.* Lengo la kipengele cha tatu ni kuongeza uwezo wa miundombinu ya msingi inayohitajika katika utoaji wa huduma za umma za kidijitali, kuongeza ufanisi wa shughuli za ndani za serikali na kuendeleza majukwaa ya uzalishaji wa huduma za kidijitali zenye vipaumbele katika ukuza uchumi na kuendeleza sekta. Kuna maendeleo yaliyofanyika katika miaka ya hivi karibuni katika kukuza huduma za kidijitali na majukwaa shirikishi ya kutolea huduma ('mobile services portal', 'SMS gateway', 'e-payment gateway', n.k.); kuimarishwa kwa Mamlaka ya Serikali Mtandao (eGA) na kuweka mifumo ya uzalishaji ya kidijitali ya Serikali (awamu ya kwanza ya Ofisi Mtandao, Mfumo wa kidijitali wa kumbukumbu, mfumo wa usimamizi wa mapato, n.k.). Hivyo basi kutokana na umuhimu wa Mifumo hii, serikali inalenga kuendelea na utekelezaji wa Mifumo mbalimbali kwa ajili ya kuleta huduma karibu kwa wananchi na kukuza uchumi wa kidijitali kwa kutoa fursa zaidi kwa kila mwananchi kushiriki kwenye kujenga uchumi. Kipengele hiki kitatekelezwa kupitia maeneo yafuatayo:
    - Huduma za kidijitali na Mifumo ya Uzalishaji;
    - Miundombinu ya Kuhifadhi Data; na
    - Kujenga uwezo wa kitaalamu katika masuala ya Kidijitali Pamoja na kuongeza uelewa wa matumizi ya TEHAMA kwa jamii
  - *Kipengele cha Nne: Usimamizi wa Mradi:* Kipengele hiki kitahusika na usimamizi na uratibu wa shughuli za mradi.

- *Kipengele cha Tano: Kukabiliana na Dharura.* Kipengele hiki kitakuwa kinaweza kufadhiliwa wakati mradi unaendelea ili kuruhusu kukabili dharura zitakazo jitokeza wakati wa utekelezaji wa Mradi na zinazohitaji matumizi ya TEHAMA.

Shughuli za Mradi na Uhifadhi

Mradi wa DTP utahusisha utekelezaji wa miradi ambayo inaweza kuleta athari kwenye mazingira na jamii. Suala hili litaangaliwa kwa umakini ambapo sheria za Tanzania zilizopo pamoja na Sera za Benki ya Dunia za uhifadhi wa mazingira zitatumika.

Sera za Benki ya Dunia za Uhifadhi wa Mazingira zinaweka mahitaji ya tathmini kabla ya kutolewa kwa idhini ya ufadhili. Sera kuu mbili za uhifadhi za Benki ya Dunia zilizoguswa na DTP ni OP 4.01, ya Tathmini ya Mazingira na OP 4.12, kwa ajili ya Uhamisho usio wa Hiari. Kwa hali hiyo basi, Nyaraka hii inaweka utaratibu wa kufanyika tathmini katika mazingira na jamii kwa ujumla. Aidha inakusudia kuweka vigezo vya kufuatwa kupitia tathmini ya athari kwenye Mazingira na Jamii (ESIA) na Mpango wa Usimamizi wa Mazingira na Jamii (ESMPs) ili kuhakikisha kuwa majukumu ya Kitaifa na Sera za Benki ya Dunia za uhifadhi zinazotokana na utekelezaji wa DTP zinashughulikiwa.

Aidha, sambamba na sheria zinazotumika Tanzania, ESMF inaweka taratibu na miongozo ya mipango ya mazingira na jamii, uhakiki, uidhinishaji na utekelezaji wa shughuli zitakazofanyika kwenye mradi wa DTP. Vilevile kutambua nafasi, majukumu na kuainisha mahitaji ya uwezo wa utekelezaji kikamilifu wa sheria mbali mbali juu ya mazingira na jamii. Ili shughuli zote zinazohusiana na mradi na uhifadhi ziweze kufanyika vyema, uzoefu wa mazingira, jamii, na mafunzo yaliyopatikana kwenye utekelezaji wa mradi wa RCIP-TZ yanazingatiwa kikamilifu katika ESMF hii ya Mradi wa DTP.

Athari za jumla za Mazingira na Jamii kwenye mradi wa DTP

Athari zinazohusiana na aina ya maendeleo ya miundombinu inayopendekezwa chini ya mradi huu kwa ujumla ni ndogo, za muda na nazitasimamiwa kwa urahisi na matumizi ya hatua za kupunguza mazingira, afya na usalama. kwa kadri inavyowezekana. Hatua zilizopendekezwa kwenye ESMF zitatumika hususani katika maeneo mjini na vijijini. Kuna uwezekano mkubwa kwamba haki mpya za njia zitahitajika kuundwa ili kuweza kutekeleza ujengwaji wa njia za Mawasiliano. Ingawa madhara ya kiikolojia yatakuwa madogo sana, tathmini ya Mazingira OP / BP 4.01 itatumika kama ilivyoelekezwa kwenye ESMF na mapendekezo ya kuwa ESMP/EMP. Mradi huu uko kwenye kipengele Jamii "B" kutokana na udogo wa athari zinazoweza kujitokeza kipindi cha utekelezaji. Mfumo wa Usimamizi wa Mazingira na Jamii umeandaliwa kwa ajili ya uratibu wa athari zinazoweza kujitokeza. Nyaraka hizi zitabadilishwa kwa kina wakati wa utekelezaji wa mradi ili kulinda na kushughulikia athari zinazoweza kujitokeza kipindi cha utekelezaji wa Mradi huu. Mradi huu unategemewa kuwa na manufaa kwa jamii na mazingira kama ifutavyo;

- fursa za ajira za moja kwa moja na zisizo za moja kwa moja na fursa za biashara kwa wakazi wote wa vijijini na mijini;
- kuinuka kiuchumi na kimaisha kutokana ukuaji salama wa uchumi;

- kuboresha utoaji wa huduma kwa umma kwa ufanisi kutokana na kuboreshwa kwa miundombinu ya TEHAMA na kuunganishwa kwa taasisi za serikali;
- ongezeko la maunganisho na upatikanaji wa huduma za TEHAMA vijijini na mijini;
- matumizi ya minara kwa pamoja inayoleta faida ya bei na huduma kwa wateja kupitia ushindani, tofauti na huduma zingine za umma;
- kujenga uwezo na kukuza ujuzi;
- kutanuka kijiografia, kijamii na kiuchumi kwa huduma za sauti au data; na
- kupungua kwa gharama za kupata huduma mbali mbali za umma kwa kutumia TEHAMA.

Kwa nyongeza, ujumuishaji wa uboreshaji wa mazingira katika muundo wa mradi wa DTP pia unaleta faida kwenye mazingira. Uboreshaji na faida zinaweza kuwa:

- kuongezeka kwa uchakataji wa taka;
- kupunguza uzalishaji wa kaboni kwa kuepusha safari zisizo za lazima kwa mikutano na shughuli zingine kwa kutumia vyombo vya moto;
- uwekezaji katika teknolojia mpya ambayo haina vifaa vya hatari; na
- kujali mazingira kwa njia endelevu wakati wa matumizi ya vifaa vya ndani.

Ushirikishwaji wa Wadau

Wakati wa uandaaji wa ESMF hii, Mshauri Mwelekezi aliweza kushirikisha kwa kikamilifu wadau na watekelezaji muhimu watakaohusika moja kwa moja na mradi wa DTP. Mashauriano hayo yalifanywa na Taasisi za Umma na binafsi zinazohusika na utekelezaji, uratibu, na uendeshaji katika ngazi ya kitaifa.

Wadau wakuu waliyoshirikishwa ni pamoja na:

(i) Wizara

- Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa (OR-TAMISEMI);
- Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora (OR-MUUUB);
- Ofisi ya Makamu wa Rais, Idara ya Mazingira (VPO-DoE);
- Wizara ya Ujenzi, Uchukuzi na Mawasiliano (WUUM);
- Wizara ya Viwanda, Biashara na Uwekezaji (WVBU);
- Wizara ya Elimu, Sayansi na Teknolojia (WEST); na
- Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi (WANMM).

(ii) Wakala za Serikali/au Mamlaka

- Tume ya TEHAMA (ICTC);
- Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCSAF);
- Mamlaka ya Serikali Mtandao Agency (e-GA);
- Kampuni ya Simu Tanzania (TTCL);
- Mamlaka ya Udhhibiti wa Ununuzi wa Umma (PPRA);
- Wakala wa Usajili, Ufilisi na Udhamini (RITA);
- Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA);
- Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA); na

- Shirika la Posta Tanzania (TPC)

(iii) Mdhibiti wa Mazingira

- Baraza la Taifa la Menejimenti ya Mazingira. (NEMC);

(iv) Vyuo vya elimu ya juu

- Chuo Kikuu cha Dodoma (UDOM);
- Chuo Kikuu cha Dar es Salaam (UDSM); and
- Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam Institute of (DIT)

(v) Hospitali ya Taifa

- Hospitali ya Taifa Muhimbili (MNH)

(vi) Kampuni binafsi za mitandao

- Vodacom, Airtel, Tigo/MIC, and Halotel

(vii) Wafanyabiashara wa taka za kielektroniki waliosajiliwa

- Chilambo General Trade Company Ltd

Hoja muhimu za wadau

Kwa ujumla, wadau wana mtazamo mzuri kwa mradi wa DTP na wameahidi kusaidia maendeleo na utekelezaji wa programu hiyo. Hata hivyo, hoja zao kuu zilizotolewa wakati wa mikutano ya mashauriano ni pamoja na:

- utoaji wa vibali kwa wakati unaofaa;
- kuingizwa kwa mafunzo yaliyofanyika kwenye mradi wa RCIP-TZ;
- ujenzi wa miundombinu inayosaidia;
- uchukuaji wa ardhi / ununuzi na njia za kufidia;
- uzalishaji wa taka zinazotokana shughuli za ki-elektroniki na usimamizi wake;
- ushiriki wa wadau na kutoa uelewa;
- uendelevu wa mradi;
- uboreshaji wa huduma na mawasiliano ya serikali;
- TEHAMA na viwanda;
- uchafuzi wa mazingira (hewa na ardhi); na
- Hatari za kiafya na usalama sehemu ya kazi.

Zana ya Usimamizi wa Mazingira na Jamii

Ili kuhakikisha kuwa miradi midogo iliyopangwa kutekelezwa kwenye mradi wa DTP ina utayari wa kukabili athari, mtekelezaji husika atatumia zana zifuatazo:

- Uchunguzi wa Mazingira na Jamii: Miradi midogo midogo inayopendekezwa kwenye mradi wa DTP na shughuli zinazohusiana ziwekwe kwenye mchakato wa kuchunguzwa.
- Tathmini ya Athari za Mazingira na Jamii (ESIAs);

- Mipango ya Usimamizi wa Mazingira na Jamii (ESMPs); na
- Tathmini na Ufuatiliaji na Ukaguzi.

Mtekelezaji wa mradi atatumia mipango ifuatayo kwa ajili ya kukabiliana na athari zilizopo na zinazoweza kujitokeza wakati wa utekelezaji wa mradi. Pia mipango hii itatumika kwa ajili ya kuhakikisha kuwa mahitaji kwa ajili ya kupata kibali cha mazingira kitaifa yanatekelezwa. Vilevile, mikakati hii itatumiwa ili kuhakikisha kuwa hoja za mazingira na jamii zimejumuishwa katika mchakato mzima wa kufanya maamuzi na kuleta matokeo ya mradi yanayokubalika katika nyanja zote. Zana hizi zinaelezewa kwa undani kama ifuatavyo:

a. Kuchunguzwa kwa shughuli za miradi midogo midogo

Kitengo cha Usimamizi wa Mradi (PIU) kitafanya uchunguzi wa awali kwa mradi mdogo uliopendekezwa ili kuweza kuamua juu ya hatua ya athari za mazingira na kijamii zitakazochukuliwa kwa kuzingatia mahitaji ya sheria za nchi (Taz. Sheria ya Usimamizi wa Mazingira, 2004 Kanuni za EIA na Ukaguzi, 2005). Mara baada ya shughuli ndogo ya mradi kufafanuliwa na eneo kuchaguliwa, mkandarasi atakamilisha andiko la mradi na / au maelezo ya muundo wa awali na kujaza Fomu ya Uchunguzi.

Fomu hiyo itawezesha utambuzi wa athari za mazingira na kijamii zinazohusiana na shughuli inayopendekezwa kufanyika. Kwa kuwa ESMF na RPF zitatumika kwa pamoja, basi fomu ya uchunguzi itawezesha utambuzi na tathmini ya athari zitakazohusisha uwezekano wa upatikanaji wa ardhi na uhamisho kwenda makazi mapya bila hiari kama patakuwepo na ulazima.

b. Tathmini ya Athari za Mazingira na Jamii (ESIAs)

Kwa Kundi A miradi midogo inayohitaji EIA:

Ili kuhakikisha tathmini ya Athari za Mazingira na Jamii inafanyika kwa ukamilifu Mtekelezaji wa mradi atawasilisha nakala ya Taarifa ya Athari za Mazingira (EIS) NEMC ili ikaguliwe. EIS itajumuisha taarifa zote muhimu kulingana na kanuni za EIA na Ukaguzi za Tanzania. Kwa miradi midogo ambayo inaweza kusababisha uhamisho kwenda makazi mapya bila hiari, mtekelezaji pia atwasilisha Mpango wa Utekelezaji wa Uhamisho wa Makazi (RAP) ili iidhinishwe. Hili limeelezewa kwa undani zaidi katika RPF ya mradi wa DTP iliyoandaliwa kuambatana na ESMF hii.

c. Mpango wa usimamizi wa mazingira na jamii (ESMPs)

Kwa Kundi B miradi midogo inayohitaji ESMF:

Mkandarasi atawasilisha nakala ya mpango wa usimamizi wa mazingira na jamii -ESMP kwa mamlaka zinazohusika na mazingira na kwa wasimamizi wa utekelezaji wa mradi (MWTCs na PO-PSMGG) na Benki ya Dunia. Lengo la ESMP ni kushughulikia mahitaji ya mazingira na jamii yanayohusiana na mradi kwa njia rahisi, yenye majibu, na ya gharama nafuu bila kuzorotesha mwenendo wa mradi. ESMP inapaswa kuelezea hatua zinazohitajika kwa ajili ya kushughulikia masuala yaliyoibuliwa wakati wa utafiti wa EIA. Aidha, ESMP nzuri inapaswa kuonyesha kuwa shughuli za ufuatiliaji zilizopendekezwa zinajumuisha athari zote kuu na kutambua namna zitakavyo jumuishwa katika usimamizi wa mradi. Hivyo basi ESMP, inapaswa kushughulikia masuala yafuatayo ikiwa ni kiwango cha chini kwa ajili ya miradi inayohitaji idhini ya ESMP:

- Hatua kuu za kupunguza athari za mazingira na kijamii;
- Programu ya mafunzo na kujenga uwezo kuhusiana na mazingira; na

- Programu ya ufuatiliaji mazingira na jamii.

ESMP inapaswa kujumuisha yafuatayo:

- Athari zinazoweza kutokea kwa mazingira, jamii, kiafya na usalama zinazohusiana na eneo, ujenzi, na kazi za mradi mdogo;
- Hatua za kupunguza na kufuatilia ushughulikiaji wa athari zinazoweza kujitokeza;
- Wajibu wa kufuatilia mahitaji ya EMP;
- Mahitaji ya mafunzo na ya kujengea uwezo kwa maafisa wa mradi na jamii; na
- Makadirio ya bajeti.

d. Tathmini na Ufuatiliaji na Ukaguzi.

Ufuatiliaji na Tathmini (M&E) ya ESMF ni sehemu muhimu ya mpango wa jumla wa M&E ulioandaliwa kwa ajili ya mradi wa DTP. Mpango wa jumla Ufuatiliaji na Tathmini ulioandaliwa kwa ajili ya mradi wa DTP utajumuisha viashiria vya ufuatiliaji wa athari na kutathmini matokeo dhidi ya malengo ya mradi. Aidha, Ufuatiliaji na Tathmini wa miradi mingine utafanywa na wafanyakazi wa Kitengo cha Usimamizi wa Miradi au Washauri Elekezi. Taasisi zinazohusika na utekelezaji wa moja kwa moja zina jukumu la kusimamia na kutathmini shughuli zao kama ilivyoainishwa katika mradi wa Tanzania ya Kijiditali.

Hivyo, kila mtekelezaji wa mradi mdogo atafanya ufuatiliaji na tathmini katika shughuli zake na pia kuhakikisha kuwa masuala ya ufuatiliaji wa athari na usimamizi yanazingatiwa na kufuatwa kama ilivyoelekezwa katika ESMP na ESIA. Hata hivyo, Ufuatiliaji na Tathmini ya miradi midogo na shughuli zinazohusiana zitafanywa mara kwa mara, angalau mara mbili kwa mwaka, na ripoti ya mwaka itawasilishwa kwa WUUM, OR-MUUUB na Benki ya Dunia. Kwa kutegemea hali ya shughuli za mradi na upatikanaji wa fedha, na hitaji la ufuatiliaji wa karibu, ziara za ufuatiliaji za mara kwa mara zinaweza kufanywa kwa miradi inayoonyesha dalili za hatari au athari mbaya.

Ili kufanikisha mpango mzuri wa utekelezaji, Kitengo cha Usimamizi wa mradi kwa kushirikiana na watekelezaji wa moja kwa moja wa mradi itaandaa hadidu za rejea , gharama na itajumuisha Ufuatiliaji na Tathmini kwa tafiti zozote za ziada au tathmini zilizopendekezwa kabla ya kufanya ESIA na au ESMP.

Mahitaji ya Uwezo wa kutekeleza ESMF

Uzoefu kutokana na mradi uliopita wa RCIP-TZ unaonyesha kuwa kuna haja ya kuhakikisha kuwa uwezo wa kutosha unajengwa kwa ajili ya kutekeleza na kufuatilia utendaji wa ESMF (na RPF) kwa mradi wa Tanzania ya Kijiditali. Kwa kuzingatia hayo, yafuatayo yatafanyika:

- i. MUUM kumwajiri Mtaalam wa Mazingira kwa mkataba wa Muda mfupi na pindi hitaji litakapojikoa kama sehemu ya mradi wa Tanzania ya Kijiditali. Mtaalam huyo ataripoti kwa wasimamizi wa utekelezaji wa Mradi. Ili kuchangia katika kutimiza malengo ya mradi, Mtaalam huyo atakuwa na majukumu yafuatayo:
  - Kwa kushirikiana na watekelezaji wa mradi Mtaalam ataandaa mpango kazi wa mwaka na bajeti ya matumizi;

- Kufuatilia maendeleo ya mradi kuangalia kama inafuata miongozo ya ESMF, kutatua vikwazo vya utekelezaji, na kuhakikisha kuwa utekelezaji wa mradi wote unaendelea vizuri;
  - Kukusanya na kusimamia taarifa zinazohusiana na mradi na ukaguzi (mfano usimamisi wa mazingira na taarifa za ukaguzi); na
  - Kuhakikisha kuwa vyombo vya utekelezaji vinasaidiwa vya kutosha na kwamba vinazingatia kanuni za mradi na kufuata mahitaji maalum ya ESMF.
- ii. WUUM itafanya Tathmini ya Mahitaji ya Mafunzo (TNA) na kuandaa mpango wa mafunzo ili kuhakikisha ufanisi wa utekelezaji wa mradi wa DTP katika kila taasisi / wakala na washirika wa utekelezaji wa shughuli mbalimbali za mradi. Kipaumbele cha Mahitaji ya Mafunzo kitawekwa kwa Wataalam wote wa Mazingira / Watu Maalum ambao watahusika na / au kuwa na majukumu katika utekelezaji wa miradi ndogo ya Tanzania ya Kijiditali, haswa kwa ESIA na au ESMPs. Suala hili linahitaji wa lazima katika mpango wa jumla wa kujenga uwezo wa mradi wa Tanzania ya Kijiditali.
- iii. Wataalam wa Mazingira / Watu Maalum kutoka kwa watekelezaji wa mradi watapelele mafunzo juu ya utekelezaji na ufuatiliaji wa ESMF. Mafunzo haya yatahakikisha kuwa wataalamu wanakuwa na uwezo wa kusimamia na kufuatilia mazingira, jamii, Afya na Usalama kwa shughuli za miradi midogo midogo ya Tanzania ya Kijiditali.
- iv. WUUM itahakikisha uwepo wa mfuatiliaji wa akiolojia atakayekuwa anaitwa mara moja moja "on-call basis" ambaye atashauri juu ya masuala mengine yoyote yanayohusiana na urithi wa kitamaduni yatakayojitokeza wakati wa utekelezaji wa shughuli chini ya mradi wa DTP.